

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

FORTUNA

TIDSKRIFT FÖR SKÖNLITTERATUR.

EXPEDITION:

Skolgatan N:o 19, Göteborg.

UTGIFVARE OCH FÖRLÄGGARE:

Alb. Olson,
Göteborg.

PRENUMERATIONSPRIS:

för år 4,50, postarv. inber.

Dubbelgångaren

eller

Kapten La Chenaye.

af Ernest Capendu.

(Öfversättning).

Forts. f. f. Nr.

Grefve de Bernac vred sig med mycken grace hastigt om på ena klacken och lade sin venstra hand på varjfastet, medan han med den högra satte masken för ansigtet.

— Ha! återigen den der Giraud! — mumlade han. — Den karlen börjar bli mig särdeles besvärlig.

Hans hand släppte nu värjan och började att ifrigt vrida mustacherna.

Alla dessa rörelser, hvilka i sig sjelfva voro helt naturliga, hade gjorts, under det han gick, och grefven strök ännu en gång mustachen, i det samma han satte sin fot på första trappsteget.

Betjenten i röda och hvita livréet hade begagnat sig af tillfället och intagit Girauds plats i första ledet, alldeles intill Richard.

— Hurtigt, Camäleon! — hviskade grefven, nästan utan att röra läpparne.

— Förstår — svarade den tilltalade, utan att hans ansigte ett enda ögonblick förlorade sitt besynnerliga uttryck af dumbet, nästan af fänighet.

— Likaledes förstätt — mumlade Richard, i det han krampaktigt omfattade sitt varjfaste.

Derefter lemnade begge sin plats, livrébetjenten för att begifva sig till det inre af huset, hvaremot sergeanten trängde sig till utgångsporten.

Spanske ambassadörens salonger gälde med fullt skäl för att vara de största och elegantaste i Paris.

Det var likväl mindre kärleken till det sköna och begäret att lysa, som förmått don Pedro att slösa så. Han hatade Fransmännen, och ville derföre förödmjuka dem samt i allo visa sin nations öfverlägsenhet.

Don Pedro hade naturligtvis derföre ej underlåtit något, för att göra den fest lysande, som han gaf för hofvet och hvilken skulle besökas af gräddan af franska adeln.

Då grefve de Bernac inträdde i balsalen hade dansen nyss börjat. Mönstrande med skarp blick alla grupperna igenkände grefven vid motsatta ändan af rummet prefektens familj och skyndade dit, för att bjuda upp Diana.

— Jag finner kanske endast detta ögonblick till att få tala med er — tillade han, begripligt endast för henne, medan han förde henne i dansen och tryckte hennes feberaktigt darrande hand.

Den nyss började dansen var pavane, nyligen införd från Spanien och ej olik sednare tiders quadrille.

Till vis-à-vis hade grefven och hans dam den intagande baronessan Catharina de Saint-Marie och hennes kavaljer, hvilken ej mindre än hon sjelf väckte uppmärksamhet genom sin troget kopierade zigenardrägt.

Dansen fortgick och dessa båda par fängslade snart den allmänna uppmärksamheten; Diana och Bernac genom den eleganta gracen i deras rörelser, baronessan genom sitt utmanande koketteri, hvaremot hennes meddansares stränga, nästan magestätiska hållning bildade en skarp motsats.

Der började mellan de båda paren ett slags täflan om, hvem som skulle mest kunna tillvinna sig det allmänna bifallet, och förargad öfver den honom besvärliga rivalen måste Bernac, då dansen var slut, föra Diana tillbaka till hennes mor, utan att hafva funnit ett enda ögonblick till något hemligt samtal med henne.

— Emottag min hyllning, herr zigenare! — sade han ironiskt till sin förhatlige vis-à-vis, då

han, återvändande i trängseln, träffade på honom. — Ni dansar ju alldeles förtjusande skönt.

— Ah, det är väl något, som jag ändå bättre förstår mig på, grefve de Bernac — svarade masken lugnt.

— Och det vore, om jag får fråga?

— Ni vill veta det? ... Godt! ... Så hör, då! ... Jag förstår mig på att demaskera bedragare och att främtaga banditer den rang och de titlar, hvarmed de våga smycka sig.

Dermed vände han sig om och lemnade den bestörte.

Så snart Bernac återhemtat sig från den första förskräckelsen, skyndade han sig att uppsöka Catharina, som, stödd på en kavaljers arm, spatserade bortåt dörren till ett angränsande rum. Men på denna väg sprang en mask i chauve-souris-kostym afsigtligt emot Bernac. Grefven blickade under ett par sekunder efter honom, hvarefter han tiggande skyndade efter Catharina, som nyss hade förfäskedat sin ledsagare och stod för spegeln, ordnande sin hufvudbonad.

— Hvem dansade du med? — frågade han häftigt, men tyst.

— Jag kände honom icke — svarade den vackra qvinnan.

— Är det säkert, det? — Då måste du lära känna honom.

— Hvarför det?

— Emedan han är vår fiende.

Han berättade i flygande brådska, hvad den obekante hade sagt honom, och hon lofvade med mycken säkerhet att inom en fjerdedels timma säga honom namnet på den fruktansvärde.

— Humbert är här — tillade hon.

— Jag vet det — svarade Bernac. — Har du nyckel till vapenkabinettet?

— Det förstås — svarade hon skrattande, upptagande ur sin barm en mycket liten och mycket blank nyckel. — Hur skulle väl hans excellens Don Pedro kunna förvägra den, om hvars gunst han tigger, en sådan liten bön, som att få slippa in i vapenkabinettet, på det att hon efter behag skulle kunna få vila ut i det derintill stötande blå rummet?

— Tyst! ... Gif hit! ... — hviskade Bernac, bemäktigande sig den lilla nyckeln, hvarefter han för att undgå La Guiches uppmärksamhet, hvilken just nu nalkades, aflägsnade sig med Catharina, för att med henne börja en ny dans.

Rivalerna från förra dansen syntes liksom bestämnda att utmanande stå midt emot hvarandra, endast med den skilnaden, att de nu hade bytt damer, så att zigenaren dansade med Diana d'Aumont. Askådarna, glada öfver det förnyade vackra skådespelet, trängde sig nyfiket fram.

I detta ögonblick dansade, under lustiga språng, en person, kostymerad som tjufvarnes gud, skakande högt i luften sin med ormar omlindade staf omkring hela salen, under det han, förmedelst en konstig mekanism, till allmän förlustelse rörde vingarna på hufvud och fötter.

— Mercurius! — hviskade Catharina, tryckande Bernacs hand.

— Allt går bra — hviskade han tillbaka. — Om en timma kunna vi vara på vägen.

Bakom grefve de Bernac och hans dam stod, alldeles förlorad i den sköna baronessans askådande, en mask i kostym af en tiggare från medeltiden, som, obemärkt af alla, hade inkommit nästan på samma gång som Mercurius.

Under det att nya turer i dansen utvecklades, höllo Mercurius och Humbert — den sednare i chauve-souris-kostymen — i det blå rummet bredvid vapenkabinettet, ett kort och hemligt samtal.

— Således är du viss på — sade Mercurius — att vår far och den der unga flickan, som Renaud anförtrodde dig, äro i säkerhet?

Humbert jakade.

— Och vårt folk?

— Är tillreds och väntar.

— Alla djeffar! jag skulle önska, att vi redan voro borta; pariserluften är icke längre helsosam för oss. — Hur är det med huset på Badaregatan?

— Det står nu som bäst i ljusan låga.

— Ja men vakten skall komma och släcka branden.

— Omöjligt. De kemiska preparater, som jag strött omkring öfverallt i det inre af huset medgifva ingen räddning och leda eldsvådan ofelbart in äfven i det gamla Augustinerklostret.

— Jag ville önska, att d'Helmont voro derinne.

— Renaud har skickat Bernard efter honom; du vet att hans dolk sällan förfelar sitt mål.

— Då är det blott Giraud vi ha att frukta.

— Honom håller Richard i tukt med sin värjspets och Camaleon går i borgen för honom. Han är dessutom i salen; om du stiger upp på tröskeln, så ser du honom. Det är den der tiggarmasken, bakom Renaud.

— För fan! fienden är ju oss ganska nära.

— Ja, men honom är döden ändå närmare. Ser du den der mannen der, i spanska dräkten? Det är Richard, som vid minsta misstänkta rörelse stöter ned honom. — Prefekten hade dragit försorg om Girauds förklädnad och Chatharina om Richards. Ambassadören tjenar oss förträffligt, utan att ana det. Först och främst, så är han förälskad i Catharina och sedan så tror han på en politisk intrig mot kungen; han är således i dubbelt hänseende för oss.

— Bravo! — Och hvar är Chamaleon?

— Det är chauve-sourin der, bredvid zigenaren. O, Renaud är väl bevakad. Redan före nattens slut ligger Giraud oskadliggjord i Seine; om nu endast d'Helmont...

— Ah, den — afbröt honom Humbert — är icke mer att frukta. Hvad förmår han väl mot oss, sedan Alda är i våra händer? — Hvilka bevis har han att framte inför domstolen, nu, sedan huset och klosterruinerna uppgått i rök?

— Och Catharina har verkligen fått nyckeln?

— Ja. Vapenkabinettet sammanhänger så väl med det inre af huset, som med trädgården.

När ögonblicket är inne smyger du dig in. Du vet hvar ambassadörens skatt ligger: det är din sak. Jag lockar Diana hitin . . . det blir icke svårt ty Renaud har förberedt henne. — Catharina följer oss; på gifvet tecken faller Giraud för Richards hand; Renaud är med ett språng hos oss och dör-rarna stängas. Diana följer oss, med eller mot sin vilja, och vårt folk väntar vid Bernhardiner-klostret.

— Mycket bra! Och grefve Bernac, som man sett gå in här, betraktas som ett byte för rövarena, hvilka hafva bortfört honom. Vid sin återkomst till hofvet berättar han en rysligt rörande historia, som blott gör honom ändå intressantare, och emellertid få vi tid på oss till motarbetande af den intrig, som d'Helmont skall spina mot oss, om han undslipper Bernards dolk.

— Men — sade Mercurius — om opåkallade gäster skulle insmyga sig här under tumultet?

— Det vore illa för dem — svarade Humbert med en betecknande åtbörd. — Illa för dem och bra för oss; ty den aldri enklaste drägten är i guld och juveler värd åtminstone sina två tusen kronor.

— Du har rätt; allt är förträffligt uttänkt. Ja, Renaud är ett geni och värd att beherska oss.

Humbert steg upp och gick ett par slag i den lilla blå salongen med en dubbel känsla af stolthet och hopp.

Han stälde sig på tröskeln till danssalen och lät sin blick halka öfver de grupper, som bildades framför honom af de dansande.

De olika turerna i pavanen framkallade då åskådarnes beundran.

Grefve de Bernac och baronessan öfverträffade hvarandra i behag, mjukhet och vighet, och deras attityder, deras steg, alla deras rörelser egde en obeskriflig grace och elegans.

Diana och egyptiern gjorde dem dock dansens krona stridig.

Oaktadt den djupa rörelse, hon rönte, oaktadt den fruktan, som genombäfvade henne, och de stormande känslor, som häfde hennes bröst och trängdes inom hennes hjerna, hade den unga flickan likväl så småningom låtit hänföra sig af dansens yra.

Alla de på henne fästade blickarne, medvetandet af den strid hon kämpade, åskådarnes beundrande sorl, allt detta hade mäktigt inverkat på det stackars barnet, som med rodnande panna, böljande barm, feberdarrande händer nära nog med förtviflans styrka deltog i dansens olika ringar.

Diana hade måhända aldrig varit så skön och förtjusande, och man skulle ha sagt, det hennes kavaljer bemödade sig om, att låta hela glansen af hennes skönhet ännu mera framstå.

Ståthållarens dotter märkte troligen denna artiga uppmärksamhet å egyptierns sida, ty då dansen slutade och stormande bifallsrop ljödo från alla sidor af salongen, höjde hon sina sköna ögon upp till sin hemlighetsfulle kavaljer och tackade honom med en vänlig blick och ett mildt leende.

Egyptiern lutade sitt hufvud ned till henne.

— Tag er i akt, fröken! Ni hotas af en omätligt stor fara. För Guds skull tag er i akt.

Under högsta förvåning blickade Diana upp till den besynnerlige varnaren; men hennes mors närhet hindrade henne från att göra någon fråga och zigenaren aflägsnade sig efter en ytterligare bugning.

Under tiden hade Renaud, halfqväfd af ansträngning, att under dansen bemästra sin oro, rusat in i det blå rummet, för att underrätta sina bröder om den fara, som hotade deras komplott genom den gåttilike obekante, samt säga dem, att zigenaren ej finge lefvande kvarstanna der.

— Ja, men hvad skola vi göra? — frågade Mercurius.

Renaud drog dem båda tätt intill sig, hviskande sina anordningar i deras öron och lemnade dem sedan med de orden:

— Ni han nu förstätt mig. Sägen till Catharina och Camäleon, huru jag vill ha det och hål-len er inom två timmar färdiga, du Humbert, att bortföra Diana, och du Mercurius, att sätta i verket, hvad vi i morse talade om. — Det är midnatt: om två timmar är jag tillbaka.

Och öppnande den i tapeten dolda dörren med den lilla nyckeln, som Catharina hade gifvit honom, skyndade han ut ur det blå rummet.

Nu kastade Humbert, med en hastig rörelse af sig sin chauve-souris-kostym och stod der i en kostym, som var alldeles lika med hans broder Renauds. Sålunda förvandlad återvände han till salen, till Diana, som vid hans anblick, i medvetande af hur nära den afgörande stunden var, ångestfull och modfäld sänkte sitt sköna hufvud.

XXXIII.

I klosterruinerna.

Medan La Chenayes söner, midt ibland ett åt en glänsande, rusande glädtighet hängifvet sällskap tänkte endast på mord, rof och enlevering, upplågade redan, på venstra Seinestranden, den af deras mordbrännarehänder anlagda eldsvådan högt mot himmelen och stormklockan kallade hela kvarterets innevänare till hjälp.

Ingen lefvande varelse tycktes nu mera vistas i den med så mycken vidskeplig fruktan betraktade mäter Eudes hemska bostad, ty intet enda ljud hördes från de brinnande murarne, hvilka trotsande all hjälp, snart störtade tillsammans.

Hvad skulle dock icke Humbert hafva velat gifva, för att få veta, om hans kristliga önskan, att d'Helmont verkligen måtte irra omkring i de brinnande klosterruinerna, nu vore verkligen uppfylld.

I det ögonblick, då Mercurius anlade elden i huset bredvid, var d'Helmont ännu kvar i abbots-

huset, alldeles tillintetgjord af den förfärliga smärtan att hafva nödgats i sina dödsfienders händer lemna sin älskade fosterdotter och tillika med henne sin så mödosamt förvärfvade vetenskapsskatt, den underbara källan till hans andliga makt.

Men på de förtviflansfulla sjelfförebärslerna, för det han, gifvande vika för sjelfbevaringsdriften, hade öfvergifvit Alda, följde den lugnare besinningen, att det ju ändå aldrig hade kunnat lända henne till någon nytta, om han under ett fåfängt försök att försvara henne, värnlös, som han var, hade stannat kvar och låtit döda sig, hvaremot han nu vore i stånd att till hennes befrielse anstränga alla sina krafter.

— Nu gäller det att handla — sade d'Helmont till sig sjelf och rätade upp sig ur smärtans forsoffning, bemödande sig, först och främst, att leta sig fram i mörkret.

Alltifrån sin återkomst till Frankrike hade den lärde, för att kunna förekomma så väl mästereudes hemliga maskinationer, som alla de personliga faror, han från dennes sida hade att vänta sig, bemödat sig om att vinna en noggrann kännedom om de underjordiska förbindelser, hvarmed det af honom bebodda huset hade gemenskap med det gamla abbotshuset. Under en af dessa forskningar hade det lyckats honom att upptäcka en hemlig gång, som, okänd af mästereudes och hans son, från Renauds verkstad ledde ut i ruinerna, och medelst hvilken det var honom möjligt att undgå den hotande dödsfaran.

Sedan en timmas tid irrade han fram och åter i de ändlösa gångarna, de förfallna gemakerna och salarna, och beslöt sig slutligen, öfvertygad om att mästereudes och hans son nu hade lemnat verkstaden, till att begifva sig dit igen, för att utspeja, om ej Alda tilläfventyrs hade kvarstannat der under sitt medvetlösa tillstånd.

Knappt hade han dock beträdat rummet, förrän han förvånades öfver den stora förändring, som inom så kort tid här hade föregått.

Allting var undanröjdt; på golvet lågo oräkneliga glasskärfvor; en frän lukt af allehanda kemiska produkter uppfylde luften och breda våtaränder drogo sig öfver väggar och golf, liksom hade vätskor, hvaraf de härrörde, helt nyss blifvit påstrukna.

Af Alda såg han icke en skynt; och när d'Helmont, till fortsättande af sina efterforskningar, öppnade den dörr, som ledde till det inre af byggnaden, trängde en tjock rök och ett starkt eldsken emot honom från korridoren.

Full af fasa vände han sig nu mot den andra utgången. Här flammade lågan redan upp, gynnad af luftdraget.

Den förundransvärda hastighet, hvarmed eldsvådan utbredde sig, i förening med den omständigheten, att han funnit rummen tomma, liksom till en flyttning, sade den lärde, att här vore en med flit anlagd eld i fråga, samt lugnade honom, i afseende till Aldas närmaste fara, öfvertygad som han var, att Renaud ej skulle lemna

flickan, som han älskade, kvar i det brinnande huset.

Emellertid var för honom sjelf faran i största tillväxt. Ehvart han vände sig, trängde lågor och rök emot honom. Med utesäglig möda hade han uppnått den yttre byggnaden och sorlet af den folkhop, som hade samlat sig utanför det brinnande huset, nådde hans öra.

Dock — ingen utgång var här att påräkna. D'Helmont befann sig, i ordets egentliga mening emellan tvenne eldar, och ett fruktansvärdt brakande på alla håll förkunnade, än här och än der, nedstörtandet af en mur eller en takbjelke.

Den i allmänhet så lugna och sansade mannen hade blifvit alldeles blek. Han såg blott en enda möjlighet att undkomma — och det var, i fall han kunde lyckas att klättra upp på taket och derifrån räddas af den utanföre församlade folk mängden, som nu omöjligt kunde höra hans rop om hjälp.

Utän dröjsmål började han, beslutsamt sättande sina fötter i de tallösa springorna och utsprånge på muren, och tagande fatt med händerna i hvarje framskjutande föremål att klättra uppför och ifrigt fortsatte han sitt förtviflade förhållande, samt nådde, med utbudande af alla sina krafter, sitt mål, helsad med ett tusenstämmigt rop af mängden, som nu först kom under fund med, att en människa var i fara.

Men hans räddning var dock i högsta grad tvifvelaktig; ty knappt hade han fattat posten på taket, förrän en del deraf, tätt bredvid honom med ett förfärligt brak nedstörtade och de häftigt påfläktade lågorna omhöljde honom med sitt glödande sken, så att han för de kringstående visade sig såsom en eldens dämon.

D'Helmont hade kastat sig på knä och afbidade, i det han fattade om de rykande ruinerna, det ögonblick, då han skulle nedstörta i den flammmande grafven. Dock, när rök- och dammolnet hade skingrat sig, såg han, hur en karl med en saummanrullad lina under armen arbetade sig fram genom folkhoppen och började att med oerhörd djerfhet klättra uppför den brinnande muren.

— Hektor! — ropade d'Helmont. — O, jag försyndade mig då jag tviflade på Guds hjälp!

— Mod! mod, bäste herre! — ropade mannen nedifrån. Han hade nu hunnit en punkt af ruinen der han kunde få fast fot, tillräckligt för att kunna kasta linans ena ända åt den hjälplöse. Det var en jernkrok fäst vid denna tagända och Hektor kastade den med en väldig svängning af armen. D'Helmont fattade tag i den, dref, utan att förlora ett ögonblick, jernkroken in i en springa på muren, drog på taget för att pröfva, om det skulle hålla, och släppte sig sedan ned, omfattande den räddande lina med både händer och fötter. Hans räddare mottog honom i sina armar och mängden utbrast i ett skallande jubelrop, som aldrig ville taga slut.

Det var hög tid, ty knappt befann d'Helmont sig utom all fara, förrän den sista muren sam-

manstörtade, ännu i sitt fall hotande honom med döden.

Mannen, som hade räddat honom, bar regimentet Balagnys sergeantuniform. Det var densamme, som vi aftonen förut sett förtroligt språka med d'Helmont på Champ-crotté, densamme, också hvilken på morgonen mottagit den unge baron de Grandair vid Porte-Neuve och visat honom till fru Perrine.

— Hektor! — sade d'Helmont, i det han med djup rörelse tryckte den gamle soldatens hand, — du har betalt din skuld. Vi äro qvitt.

— Nej, visst icke, nådige herre — svarade den gamle sergeanten. — Hvad jag gjorde, var endast min pligt. Ni vet nog, att jag aldrig kan bli qvitt med er. O, jag har ju alltid sagt er, att en olycka hotade er i detta fördömda hus.

Dessa ord erinrade d'Helmont åter om hans nuvarande belägenhet.

— O, den stackars Alda! — ropade han.

Hektor spratt till.

— Död? — frågade han med qväfd röst.

— Nej; men bortförd.

Folkmassan, som med nyfiket deltagande omringade den räddade, afbröt all vidare förklaring. Med möda undandrog de sig de ändlösa frågorna, lyckönskningarne och anbudena, hvarmed de från alla håll öfverhopades, för att äntligen komma till rue Saint-Eustache, i en långt aflägsen stadsdel. Här fick d'Helmont äntligen tillfälle att för sin förtrogne — ty det var den gamle sergeanten ögonskenligen — utförligt berätta, hvad som förefallit.

— Du finner — så slöt han, djupt sorgsen, sin berättelse — du finner, att Alda är förlorad för mig. Hon är i handerna på denna usling och Blanches son har från detta ögonblick icke den ringaste hjälp till vinnande af sin rättvisa sak. — Hvad blir mig nu öfrigt? — Hvad skall jag företaga?

— Det, som jag så många gånger förut har föreslagit er, nådige herre, men som ni alltid vägrade att göra — svarade Hektor.

— Hvad? — ropade d'Helmont förskräckt; — du skulle vilja att...

— Ja, herre, det blir oss ingen annan utväg öfrigt, än underhofvet.

— Rotvälskarne! — ropade den lärde med tydlig afsky.

— Ja, rotvälskarne... zigenarne... underhofvets barn! — ropade sergeanten med stadig röst. — De allena kunna nu komma oss till hjälp. —

Död och afgrund! Om jag icke längesedan hade derom varit fullt öfvertygad; huru skulle jag eljest hafva utsatt mig för faran af degradation eller skampalen, för att tillhöra er?

— Men hela min själ sträfvar deremot — sade d'Helmont

— Hvarför det, om jag får fråga? — ifrade Hektor. — Är det icke den naturligaste sak i världen att bekämpa banditer med banditer, således La Chenayes band med rotvälskarnes band? Rättvisan förmår icke göra något för oss; derfore

må våldet göra det. Våra fiender hafva en talrik här i sin sold; ställom en likadan emot dem! Skall icke ni alltid förmedelst er vishet kunna imponera på denna tro- och laglösa hop och leda dem efter er vilja? Mod, baste herre! — Alda är i fara och den, som ni vill beskydda, är utan hjälp.

— Må så vara, då! — ropade d'Helmont kort; — gör, som du vill.

— Gud vare lof! jublade Hektor. — Men då är ingen enda minut att förlora! Upp och framåt! — Rotvälskarne måste sättas i rörelse. Framåt!... Nu må du se dig om, La Chenaye!

XXXIV.

Underhofvet.

Mellan gatan Saint-Sauveur och det så kallade »Guds döttrars kloster», vester till åt stadsmuren, slingrade sig på den tiden två krokiga, trånga, illaluktande gränder, af hvilka den ena ledde till en smutsig, oregelmessigt kringbygd vinkel, den andra till en temligt stor plats, men som såg högst vidrig ut.

Denna trakt bar det så vidtberömda namnet »Underhofvet» en benämning, som förskref sig från den nästan troll-rika förvandling, som försiggick med dess innevänare, så snart de hade besträdt sitt hems område.

Platsen, vinkeln och de båda gränderna utgjorde nämligen residenset för en otalig mängd af tiggare, spetsbofvar och landstrykare af alla grader och förmågor, som härifrån i mångfaldiga förklädningar och föreställningar öfversvämmade staden. Men, så snart de återkommo till underhofvet, blefvo de blinda seende, de sjuka friska. De halta kastade bort sina kryckor, de enarmade och på annat sätt ofärdiga hade sina lemmars fulla bruk och ur de fänigas ögon glimmade förstånd och själfsväld.

Underhofvet var metropolen, moderkyrkan för den fyratio tusen själar starka skojarmenigheten, hvaråt Paris på den tiden hade att glädja sig och som i hvarje del af staden hade en filialafdelning. I smuts och stank sammanträngde sig här en församling, som i laster och demoralisation sökte sin like; men som icke desto mindre, lydande under en viss samhällsorganisation, bildade en stat i staten, med allmänt erkända, punktligt hållna lagar.

Rundt omkring var underhofvet omgifvet af dunkla, förfallna kojor, deri en talrik befolkning på ett alldeles otroligt sätt var sammanträngd. En den tidens historieskrifvare försäkrar, att i ett af lera och torkad gödsel sammanbygdt, halft i jorden försjunket hus af knappast sexton quadratarnars storlek, skulle hafva funnits femton familjer med en massa af legitima, naturliga och stulna barn.

I spetsen för denna besynnerliga stat, hvars förnämsta lag var att ega ingenting, som ej var förvärfvadt genom tiggeri eller stöld, samt att aldrig spara någonting för morgondagen, stod, såsom öfverhufvud, en man, som bar titel af coësra och hvars oinskränkta herrskaremakt en hvar, utan ringaste motsägelse, underkastade sig. Han uppbar af sina undersåter en kontribution, som indrefs på ett högst originelt sätt. Coësran, utstofferad med en gammal trasig mantel, en dito hatt, fullsatt med musslor, samt en kryckkäpp, satt på skuldrorna af hvilken som helst bland spetsbofvarna. Framför honom stod ett bäcken, deruti en hvar af hans undersåter måste, i det han eller hon gick förbi, lägga en viss penning.

Efter coësran innehades högsta rangen af *cagoux*, eller erke-rotvälskarne, ett slags provincialguvernörer, hvilkas åliggande det var att undervisa de nykomna i tillredandet af en salfva, till åstadkommande, af konstlade sår, i talandet af det egendomliga tjufspråket, kalladt rotvälska, som sällskapet sins emellan talade, samt i stöld, ficktjuveri och alla andra nyttiga konster, beräknade på att kunna bedraga mängden.

Dessa höga embetsmän voro till större delen afsigkomna studenter, eller för sin utsväfvande lefnadsvandel ur klostren utstötta munkar; de voro, i betraktande af de tjänster de gjorde staten befriade från alla utlagor till öfverhufvudet.

Efter dessa följde nu, i rangordningen, alla olika klasser af tiggare och skälmar, hvardera under ett besynnerligt tekniskt namn.

Det är lätt begripligt, att alla dessa stodo i en samhällig beröring med hvarandra och arbetade hvarannan i händerna, till stor skada för det borgerliga samhället. Alla bedragare, vagabonder och oduglingar funno alltid inom underhofvets murar ett välvilligt emottagande, så snart de behöfde tak öfver hufvudet eller skydd mot förföljelse.

Hela nätterna igenom voro här de förfärligaste orgier. Här skallade utbrotten af den tygellösaste fröjd, som ej sällan urartade till utsägliga styggelser. Hvar och en njöt, på sitt sätt, hvad han under dagens lopp med möda och fara, med brott och misshandlingar förvärfvat. Nya missdåd beslötos och aftalades, de redan begångna förtäljdes under vildaste triumf och hela den illakända trakten återskallade, ända intill morgonen, af sång skrik, tjut, trätor, svordomar och skratt.

Vid den timma, då vi tillåto oss att föra läsaren bort från den eleganta balsalen hos Don Pedro de Toledo, till denna verld af smuts, elände och brott, var dess innevänares glädtighet — toflslaget hade just nyss ljudat — i sitt fullaste flor.

Fyra lyktor, upphängda på höga pålar i underhofvets fyra hörn, belyste blott allför torftigt genom sina dammiga, dunkla glasskifvor den stora platsen och lemnade i en välgörande skymning de oräkneliga grupper, som utanför de usla kojornas öppna dörrar, sittande på bänkar, stolar eller pallar, omkring vacklande bord, åto, drucko och smorde sig.

Här förkunnade klingandet af tallrickar och

glas, att bordets nöjen redan hade nått sin största höjd, der kokades, ute i fria luften, öfver en rostig trefot, eller stektes någonting uti härskt, illaluktande flott. Utanför den ena kojnan tumlade sig en hop trasiga, skrikande barnungar, utanför den andra hade ett par halfnakua, herkuliska gestalter råkat i kif om tärningarne och voro just i begrepp att under de gräsligaste svordomar gripa hvarandra i lufven, medan tätt bredvid dem, på en bänk, en drucken sälle sof de rättfärdigas sömn och midt emot dem en läraktig nykomling, under den honom tillförordnade cagouns ledning öfvade sig uti att agera fallandesjuk, i det han med en bit tvål i munnen vred sig på marken och tuggade fradga.

I den jemförelsevis lugnaste vrån af underhofvet samtalande sins emellan de oss redan förut bekanta civildomstolens spioner, Laurent, Sidsvensansen och Jean Mélancolique, obekymrade om det förfärliga larret rundt omkring. De ordade om gårdagens tilldragelser, under synbart bemödande att för hvarandra göra begripligt, huru en hvar af dem hade rätt.

— Jag svär vid Gud och Satan — sade Laurent — att jag såg och kände igen La Chenaye, nära intill Jonas' hus.

— Och jag försäkrar, att han vid den timma du angifver, var på Kreaturstorget — inföll Jean, Mélancolique.

— Ni misstaga er båda två — anmärkte lifligt Sidsvensansen; — han var precis vid det timslaget hos restauratören och åt qväll.

— Du ljuger! — utbrast Jean Mélancolique.

Den förolämpade tjuften höjde armen.

— Låt se! — sade nu Laurent och skilde dem åt. — Det skall tjena till intet, om vi och disputerar tills i morgon bitida. Låt oss tala tydligt! Vi stå ej längre inför ståthållaren eller civillöjtnanten, vi äro oss emellan, riktigt en famille. Hvarföre skola vi då söka bedraga hvarandra? Du, Jean Mélancolique, och du, Sidsvensans, nog förstår jag, att ni viljen med all makt pungslå rättvisan på några pistoler, hon har gjort oss tillräckligt ondt, för att vi ej skulle vilja taga ersättning, men här är icke mera frågan om någon belöning. Låt oss derföre hålla oss till sanningen! Det finnes ju endast en La Chenaye, är det icke så? Nåväl, hvarken du, Sidsvensans, eller du, Jean Mélancolique, har kunnat se honom kl. 9 i går någon annanstades än i Jonas' hus, der jag väntade honom, dit såg jag honom gå in och han till och med talade med mig sjelf. Det är tydligt.

Det låg en sådan sanning i den ton, hvarmed Laurent uttalade dessa ord, och de båda andra betraktade hvarandra under tvekan.

— Men — utbrast Sidsvensansen, om jag ej verkligen såg La Chanaye i går hos restauratören, på slaget kl. 9, så måste jag ha varit antingen blind, rusig eller galen. Men jag har goda ögon, mitt fulla förnuft i behåll och jag hade på tre dagar icke druckit annat än vatten, ty mina affärer gå illa.

— Men — tillade Jean — om kaptenen ej

var på kreatursfältet kl. 9 och profvade en ny häst som han köpt, så måste jag ha sett i syne, och det är icke möjligt, alldenstund Peter slagtare har sett honom, lika tydligt som jag. Till bevis derpå, var det han, som gaf signalen, hvarigenom kaptenen underrättades, att löjtnanten i »korta rocken» nalkades, för att arrestera honom.

— Har Peter Slagtare sett honom på kreaturstorget? — frågade Laurent.

— Han har visserligen sagt det, så att jag ock hört det — sade Sidensvansen — men derföre behöfver jag ej ha orätt, ty Mathias Plattnäsa och långa Pacqueline sågo honom lika väl som jag hos restauratören och Tallebot halte såg honom också.

— Du ser väl nu, Laurent, att det är du, som vill bedraga oss.

— Men för fan! — inföll Laurent vredgad. — Sulpice kan bekräfta, att kaptenen gick in till Jonas i går afton kl. 9. ty han stod lika väl som jag vid dörren till spelhuset.

De trenne männen betraktade hvarandra med förvåning.

— Det är trolleri! — inföll Sidensvansen.

— Kaptenen har vetat, att vi ville förråda honom — sade Laurint ytterst sakta till de båda andra — och tvingade derföre Satan själf att bistå sig.

Stojet tilltog nu så, att de tre tjufvarne omöjligen kunde fortsätta sitt samtal.

Den ene kunde icke höra den andre.

Men en plötslig förändring försiggick inom denna sällsamma församling och en djup tystnad följde på stojet.

På en i de fyra lyktornas medelpunkt uppstald tunna hade en karl af jättelik gestalt stigit upp, ringt med en vid hans fötter stående stor ringklocka och medelst denna signal väckt uppmärksamhet hos mängden, hvilken genast genom den djupaste tystnad ådagalade sin vördnad.

Denne man var coësrän; bredvid honom, på en något lägre tunna, stod en cagou. Bada voro insvepta i trasiga klädespersedlar af alla färger och schatteringar, ur hvilkas remmor ganska smutsiga linnen framstucko.

Med en ryslig, öronsprängande röst intonerade coësrän ett tal till sina älskade undersåter, hvori han, i möjligast pompösa metaforer, förkunnade dem, att en ny, värdig medlem hade begärt, att i rotvälskarnes hedervärda samfund få blifva upptagen.

Ett mummel af öfverraskning och nyfikenhet besvarade hans tal. Hvar och en frågade sin granne något, angående nykomlingen, men ingen visste, att om honom gifva ringaste besked.

— Tyst! — ropade coësrän, som åter lät sin klocka ljuda. — Robin Röde skall införa underhofvets nya medlem. Hit med facklor, så att man kan se!

Ögonblickligen rusade en mängd karlar in i de närbelägna kojorna och återkommo med facklor bloss eller flammande bränder, hvilkas rödaktiga

sken, omgifvet af tätta rökmoln, på ett hemskt sätt belyste det underliga skådespelet.

Omkring coësräns trön hade ett tomt rum uppstått och till höger om densamma öppnade den hvimlande hopen en smal gata, hvarpå nu en person af det besynnerligaste utseende trängde sig fram.

Det var en karl af fyratio till femtio års ålder, med hår, skägg och ögonbryn så lysande röda, att man väl hade rätt att fråga, om naturen framalstrat ett sådant fenomen, eller om konsten hjälpt till vid den originella färgningen.

Den sålunda utmärkte var Robin Röde, den store coësräns valbestälde bödel. Han bar ett slags underlig uniform och skred, helt allvarsamt hållande en qvastkäpp på armen, i stället för hillebard, samt med en kedja af gula morotskifvor öfver bröstet, helt gravitetiskt före den, som önskade blifva intagen och hvars höga, smärta gestalt från hufvud till fot var insvept i botgörareordens hvita kåpa. Han hade dragit den samma dragt tillhörande hvita kapuschongen, försedd med tre hål för ansigtet, så långt ned öfver hufvudet, att af hela personen ingenting var synligt, förutom de mörka, blixtrande ögonen.

Denna hvita, rena dragt midt ibland en sådan sammanhopning af fysisk och moralisk smuts, gjorde på underhofvets innebyggare ett så märktigt intryck, att de med en viss skygghet veko tillbaka.

En sådan blänkhvit munkdragt, buren af en hög gestalt, full af värdighet, var en ovanlig företeelse i detta orena, larmande hvimmel, och intrycket af densamma, som hade en ögonblicklig tystnad till följd, stärktes ej litet af den omständigheten, att det just var botgörare-orden, hvars medlemmar plägade beledsaga de till döden dömda på deras väg till afrättsplatsen.

Emellertid fick dock den vanliga råheten snart öfverhanden öfver den gryende känslan af vördnad, och det groteska tal, hvarmed Robin Röde för det tarfliga majestätet presenterade den nya medborgaren i hans rike, väckte ett ändlöst jubel.

— Hvem är du?

Med denna fråga vände sig rotvälskarnes beherrskare, under en majestätisk åtbörd till den maskerade.

— Hvem jag är, angår er icke — var reophytens torra svar. — Ni har att göra endast med det, som jag vill bli — en af de edra.

— Du vill bli en rotvälsk? — ropade coësrän.

— Ja.

Ett oerhördt jubelskri besvarade denna frimodiga bekännelsen. Men straxt derpå fördrade det adla sällskapet enhälligt att få skåda den nye broderns ansigte, och hans afgörande vägran framkallade hotande rörelser bland mängden, då åsynen af sergeanten Hektor, hvilken uppräde med all vikt af en redan i brödrasamfundet upptagen, samt på samma gång stridstumultet af tvenne rotvälskare, som hade fattat hvarandra i håret, afledde den allmänna uppmärksamheten. Man åskä-

dade slagsmålet, man tog parti för den ene eller den andre af kämparne, hvilka hållande hvarandra kraftigt omslingrade, hade vältat sig ända till botgörarens fötter.

Denna sista omständighet gaf den maskerade tillfälle att genom en väldig kraftyttring skaffa sig allmänt erkännande inom denna krets, i det han åtskilde de brottande och, fattande dem en i hvardera handen, slungande dem åt hvar sin sida, så att de helt bedöfvade föllo till marken.

Begagnande sig af den ögonblickliga paus, som följde på detta oväntade mellanspel, höjde botgöraren nu sin starka, klingande röst, åberopade sig den inom rotvälska staten gällande lag, i kraft hvaraf det var för en nykomling i samhället tillåtet, att mot en af de fria rotvälskarnes borgen fortfarande få hafva ansigtet betäckt, presenterande Hektor såsom sin borgesman och imponerade slutligen på den församlade skojarhopen, icke blott genom sin öfverlägsna skicklighet i flera af dem öfvade konststycken, hvarmed de förstodo att hyckla sjukdom och sår, för att hos ärligt folk väcka medlidande, utan ock genom den säkerhet, hvarmed han nämnde flera bland de kringstående personligheterna vid deras namn och uppgaf arten af de bedrägerier, hvarmed de deruti verden förvärfvade sitt bröd.

— Under! under! — tjöt mängden. — Hvem är du? ... Är du djefvulen?

— Kanske — var den maskerade betydelsefulla svar. — Åtminstone har jag makt och rikedom att bjuda er, alldeles såsom satan, om ni vilja följa mig, dit jag vill föra er.

— Först profvet! ... profvet! — skreko flera röster.

Profvet bestod deruti, att den nykomne ålades att stå en dust med en bland de berömdaste knytnävekämparne inom rotvälska staten, kallad Peter Dråpslagaren.

Den maskerade vägrade icke, utan stod, med båda armarna insvepta i vecken af sin snöhvita dräkt, i orörlig väntan, intill dess man till honom hade framledt den sömnige, halfdruckne jätten, som knappast kunde muntras af utsigten till slagsmål och mord.

— Tag dig tillvara, Peter! ... det är djefvulen — ropade man skrattande till honom från alla håll.

Fyllhundens sammansjunkna gestalt rätade sig vid dessa ord och hans näfvar knöto sig. Han hade synbarligen återvunnit sin kraft, jemte en del af sitt djuriska medvetande och mättade just ett väldigt dråpslag, då med en hastig rörelse den maskerade högra arm för fram ur kåpan emot fiendens ansigte, om ej för annat, så för att genom sitt närmande till detsamma åstadkomma en magisk, öfverraskande verkan. Den knutna näfven nedsjök förslappad och i nästa ögonblick låg Peter Dråpslagaren, så lång han var, sanslös på marken, uppfyllande hela den honom omgäfvande hopen med bestörtning och fruktan.

— Tron ni nu, att jag kan, hvad jag vill? frågade botgöraren med ett spefullt skratt, som besvarades endast af ett doft nummel.

Då trängde ljudet af en hornsignal plötsligt in i underhofvet, från den sidan der klostret är beläget, och de annalkande hofslagen af en galopperande häst afledde den allmänna uppmärksamheten från hvad, som sist timat.

— Hvad står på? — ropade coësrän från sin tunna.

— La Chenaye! La Chenaye! — ropades der då, först af en och en röst, sedan i uthållande, växande chorus. Lederna öppnade sig och snart höll, dystert omstrålad af de rykande blossen, en hög ryttaregestalt i det tätaste hvimlet, klädd i den röda mantel och den svarta sammetsdräkt, hvilka vi känna såsom signalement på den »obegriplige» banditen.

Då ryttaren var kommen helt nära coësranstunna, sprang han med ett lätt hopp till marken, kastade utan vidare omständigheter herrskaren ned från sin thron och intog hans plats.

— La Chenaye! La Chenaye! — jublade ännu en gång den trasiga hopen, som vid åsynen af sin älskade hjelte helt och hållet glömde de förra tilldragelserna. — Fyra gånger hade den stora röfvarhöfdingen uppträdt ibland dem och för hvarje gång hade han bringat dem lycka och vinst, i det han förenat sig med dem till något särdeles indrägtigt företag och gifvit underhofvets barn en rik andel med af bytet.

Utän att så synnerligen bry sig om det allmänna jubel, hvarmed han emottogs, stoppade La Chenay flera upprepade gånger handen ned i sin vida ficka och lät ett regn af guld- och silfvermynt nedstörta öfver sina tacksamma dyrkares hufvuden, samt betraktade sedan, med korslagda armar, det obeskrifliga tumult, som följde på denna lysande helsning, tills hvimlet af hufvuden, armar och ben, som under ett sinnesförvirrande skri vaggade fram och åter för hans syn, äntligen hade skingrat sig och lugnet blifvit någorlunda återställt.

Hektor och botgöraren hade, vid första rop, som förkunnade röfvarkaptenens ankomst, spruttit till och med ett uttryck af obeskrifligt oangenäm öfverraskning blickat på hvarandra, samt med handen på sina under kläderna dolda vapen dragit sig undan till en förfallen mur, der de osedda kunde bevittna följande scen:

— Tyst — skallade nu La Chenayes dunderstämma, och liksom genom ett trollslag förstummades hvarenda röst och hvartenda läte inom den vilda hopen. — Allas blickar fästade sig väntansfullt på talaren, som lät sina blixtrande ögon sväfva öfver församlingen och äntligen med ett vredgadt uttryck pekade på gruppen af tvenne gestalter, som hade hukat sig ned i en vrå, ögonskenligen bemödande sig, att göra sig så osynliga som möjligt.

Forts.